

Förre skolvaktmästaren i Stora Åby, Olof Bard, har numera slagit sig ner i sin farfars, Karl-Petters forna bostad och affär. Här vid demes gamla sekretär, en dyrgrip i furu och ek.

Bibliotekarien i St Åby hade årslön på 50 kronor

Då kommunbibliotekets filial i Stora Åby skola stängdes den 1 juli, var förre skolvaktmästaren Olof Bard, 62, den som skulle avtäckas. Han har skött om biblioteket i alla år sedan slutet av 30-talet, även de sista åren sedan han blivit blind. Då har hans fru stått skriven som bibliotekarie, men han har varit oumbärlig med sina

kunskaper om böcker och låntagare i Stora Åby. Skolan där biblioteket varit inrymt skall nu säljas och biblioteket fått upphöra. Kulturnämndens och Biblioteksstyrelsens respektive ordförande, Erland Carlsson, Syllerstorp, och Paul Carlsson Haningetorp, har varit och uppvaktat makarna Bard med blommor och avskedsgåva.

Ö-BI har varit och besökt Olof Bard i hans bostad Henningsborg en bit ner på Abygatan. Det är ett fint litet hem han där har skaffat sig. På inredningen märks att huset har anor från äldre tider. Hans farfar, Karl-Petter, hade nämligen butik där på sin tid, och som minne av det finns det bl a en stor samling gamla tomma snustunnor på vinden. Karl-Petters sekretär, varifrån han skötte sina affärer, finns på plats i sovrummet. Den är en enastående möbel i furu med lådor i ek. Olof Bard berättar att han blivit hjuden 2 000 kr för den.

Egentligen är han så gott som nyinflyttad i Karl-Petter's gamla residens. I nästan alla år sedan han började som skolvaktmästare har han bott i skolhuset. 1936 började hans anställning, han bodde då i en liten stuga intill skolan. 1938 flyttade han in i tjänstebostaden i skolan och bodde där ända till 1967 då Henningsborg blev flyttningsmålet.

Olof Bard är full med gamla data om sitt bibliotek.

Donation

Det fick sin grund i en donation på 3 000 kr i början av 1890-talet, berättar han. Det var förste livsmedikus Vincent Lundberg, Stockholm, som gjorde donationen för att Stora Aby skulle få chans att bilda sig med hjälp av ett eget bibliotek. Själv var han Abybo från början, han var från Sjögård inne vid Bonderydssjön.

Församlingen tog väl vara på pengarna och köpte efter hand in böcker till biblioteket. En del av de första finns kvar fortfarande. Församlingsborna gjorde alltid sina boldån på söndagen i samband med kyrkbesöket. Efter högmässan gick de ner till biblioteket. Det var då inrymt i gamla kommunalsalen, som låg där lärarbostaden nu ligger.

Det var väldigt mycket re-

ligiös litteratur på den tiden, berättar Bard vidare. Och så facklitteratur **om de fack** som fanns att skriva om, t ex jordbrukskötsel och hyskötsel. Det finns förresten antecknat vem som gjorde det första boklånet, det var en kyrkvärd som hette Pharmansson.

På 20-talet lägg biblioteksverksamheten nästan nere. Jag gick i skolan då och jag minns att jag var en av de få som lånade böcker då. Sedan fick det en upprykning i början av 30-talet. Det var en folkskollärare Karl Johnsson och lantbrukare Nils Elk, landstingsmannen, som ordnade till det då. De slängde bort gamla trasiga böcker och började köpa in nya igen. De fick ut pengar från fonden som förvaltades av kommunen.

Lärlarinna skötte

Ären 1936 till 1938 skötte en lärlarinna det, och sedan dess har jag haft hand om det. Jag blev med i biblioteksstyrelsen tillsammans med Ake Andersson, Lyokan, och Erland Carlsson, vår "kulturminister". Biblioteket klarade sig bra, vi hade fått fri lokal i kyrkskolan, vi fick statsbidrag och så hade vi räntorna från fonden.

Själv hade jag 50 kr om året för att vara bibliotekarie. Arbetet fick vara mer eller mindre ideellt. Vi hade öppet två kvällar i veckan, tisdagar och torsdagar.

De sista åren har frugan varit skriven som bibliotekarie, men jag har varit med och hjälpt henne. Man känner ju nästan varenda en som kommer och lånar, man vet vad de vill ha för sorts böcker. Jag har alltid hjälpt dom och skickat efter böcker från stifts- och landsbiblioteket. Jag skötte skolbiblioteket också, ända tills skolan flyttade in till Ödeshög. Det var väl en sex, sju år sedan, slutar Olof Bard.

Da kommunerna slogs samman slogs också Stora Abybiblioteket ihop med kommunbiblioteket och har sedan dess varit filial. Sedan har verksamheten avtagit efter hand. Aby skogsbygd blev en avfolkningsbygd. Läntagarantalet började sjunka. Numera har de flesta bil och kan ta sig in till Ödeshög, det finns även bussar. Folk lånar hellre på Ödeshögsbiblioteket, det finns större urval där. Där har man nu öppet på tisdagar, torsdagar, just med tanke på att de från landsbygden skall kunna kombinera biblioteksbesöket med

Sämlre utlåning
affärsbesöken.

Utlåningen har alltså sjunkit i Stora Aby på sista tiden. Det är dock inte främsta anledningen varför biblioteket fått upphöra. Man är nämligen uppsagd till-

sammans med övriga hyresgäster i huset. Kommunen skall sälja den gamla skolan, så gott det nu går. Böckerna skall fraktas in till Ödeshög. Ödeshögs bibliotek får alltså ett tillskott till sina hyllor, och funderingarna bör bli allt kraftigare om en flyttning till större, lättåtkomligare lokaler i centralare delar av samhället.

Olof Bard har numera hannat vid sidan av diskussionen. Hans insatser är minnen blott och han får nu istället på heltid ägna sig åt sig själv och sitt eget litteraturintresse. För blindheten kan knappast dämpa hans intresse för böcker. Med moderna hjälpmedel är det lätt för honom att fortsätta att bevandra sig i litteraturen.

Vilhelm Moberg är föremål för hans intresse just nu, på bandspelaren snurrar en av hans böcker. Bard har även lärt sig blindskrift och har regelbunden korrespondens med sin lärare i blindskrift. En egen specialgjord telefonkatalog är gjord på denna väg och han har även dylika böcker och tidningar. För övrigt får hans fru läsa dagstidningarna för honom och hon får även stå för assistens vid hans utövande av sin favorithobby, att lösa korsord.

AWe

s, Karl-

201

Stora Aby.
all nu säl-
nämndens
redförande,
I Carlsson
makarna